

ALEKSANDER SZRYFT

ur. 1920; Lublin

Tytuł fragmentu relacji	Dom rodzinny przy ulicy Szerokiej 40
Zakres terytorialny i czasowy	Lublin; dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Lublin Szeroka 40 dom rodzinny rodzina chasydzi Bożnica Chasydów Lubelskich bubelach babki gryczane przysmaki dzielnica żydowska restauracje żydowskie dom rodzinny na ulicy Szerokiej 40

Dom rodzinny przy ulicy Szerokiej 40

Przed II wojną światową mieszkaliśmy przy ul. Szerokiej 40, w kamienicy lubelskiego cadyka Szlomo Eigera, przywódcy lubelskich chasydów. Mój dziadek był chasydem Eigera i za jego namową najął mieszkanie w tym domu. Przeniesienie się do domu Eigera miało związek z rzekomymi prorocत्वami cadyka. Moja babka przez dłuższy czas nie mogła zajść w ciążę, a jeżeli już zachodziła, wtedy dzieci umierały w wieku niemowlęcym. Dziadek, jako pobożny chasyd, poszedł więc do swojego rebego po poradę i ten stwierdził, że w jego kamienicy zwolniło się mieszkanie i jeżeli zamieszkają z babką u niego, wtedy dzieci będą żyły. Rzeczywiście, gdy dziadkowie przenieśli się na Szeroką 40, zaczęły się rodzić zdrowe dzieci. Jednak potem okazało się, że moja matka zmarła nagle na raka w wieku 42 lat, wujek w wieku 43 lat został zamordowany przez Niemców. W każdym razie rodzina zamieszkała przy Szerokiej 40. Od frontu do kamienicy przy ulicy Szerokiej 40 przylegała Bożnica Chasydów Lubelskich. Miała ona wejście od ul. Szerokiej i odgródzona była od niej parkanem. Przed bożnicą znajdowała się suka-kuczka, którą wykorzystywano w święto Sukkot. Drugie wejście było od uliczki, która prowadziła do ul. Nadstawnej. Przy tej przechodniej uliczce znajdował się po drugiej stronie od bożnicy skład węgla. Trzecie wejście do bożnicy było od zachodniej ściany i przeznaczano je tylko dla cadyka. Wejście to miało połączenie schodami z jego mieszkaniem. Na tejże samej ścianie znajdował się Aron ha-Kodesz, a po środku bóżnicy umiejscowiona była bima. Za nią stały ławki dla modlących się. Tylko najzamożniejsi posiadali swoje miejsca przy Wschodniej Ścianie. Specjalnie je wykupywali.

Od Lubartowskiej wzdłuż Czechówki do Nadstawnej rozciągał się Targ Żydowski. Stały tam budki handlowe, które zamykano na noc. W pierwszym rzędzie budek handlowano rybami. Wzdłuż samej Czechówki do Nadstawnej ciągnął się rząd jatek z mięsem. Było tam ogółem 50 jatek z czego w 45 handlowano tylko kosztownym mięsem, a w pozostałych pięciu niekoszernym. Z tych niekoszernych jatek jedna należała do Żyda o nazwisku Biderman. Był to ewenement, żeby Żyd handlował niekoszernym mięsem. Potem Bidermana oskarżono o rozprowadzanie fałszywych pieniędzy. Pozostałe niekoszerne jatki stanowiły własność Polaków. Narożny dom na Targowej należał do Brajtenbrotów. Mieściła się w nim restauracja. Niewielki rynek żydowski istniał także

na placyku przy zejściu na Szeroką i Kowalską, zaraz za Bramą Grodzką. Prowadzono tam dorywczy handel na rozwidleniu wielu ulic. Między innymi sprzedawano tam specyficzny tylko dla Lublina przysmak - bubelach. Były to babki gryczane, pieczone w specjalnych naczyniach, które jedzono na ciepło z masłem. Wypiekano je przy Grodzkiej, dwa domy przed Bramą Grodzką. Na placyku tym sprzedawano także obwarzanki. Niedaleko stamtąd, róg Zamkowej i Krawieckiej mieściła się także tania restauracja żydowska, należąca prawdopodobnie do Bessa. Stołowali się tutaj głównie artyści lubelscy, którzy często nie mieli pieniędzy na droższe lokale. W tej restauracji, gdzie kwitło towarzyskie życie artystów, jedzenie można było dostać na kredyt. Był to zazwyczaj jakiś śledzik, zupa, pełne posiłki, smaczne i niedrogie. Droga żydowska restauracja mieściła się przy Lubartowskiej 15. Należała do Dornfelda i przychodzili do niej ludzie zamożni, prowadzący interesy. Tutaj opijano zawieranie transakcji. Przy Cyruliczej natomiast tanią jadłodajnię, taką niewielką restauracyjkę, miał Westler. Była ona tańsza niż u Dornfelda.

Data i miejsce nagrania	1998-12-01, Tel-Aviv/Izrael
Rozmawiał/a	Robert Kuwałek
Transkrypcja	
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"